

P

List z Konsulatu

X 121

10/91

październik 2000

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej
w Lyonie

Consulat Général de la République de Pologne
à Lyon

www.francja.com/consulat-pl-lyon

OD REDAKCJI

W czwartek 14 września w Maisons - Laffitte pod Paryżem zmarł Jerzy Gierdoyc, założyciel Instytutu Literackiego i „Kultury”, którą redagował przez ponad pół wieku. Miał 94 lata. Był to jeden z największych Polaków tego stulecia. Człowiek odważny, przeciwstawiający się stereotypom, z niezwykłą odwagą obalał mity i mury uprzedzeń budując drogę do porozumienia. Autorytet moralny, był jednym z najoryginalniejszych i najwybitniejszych polskich redaktorów. Przez całe życie dążył do niepodległości Polski i uregulowania jej stosunków z Litwą i Ukrainą.

Urodził się 27.07.1906 roku w Mińsku Litewskim w rodzinie, która od pokoleń uczestniczyła w życiu politycznym i kulturalnym historycznej Litwy. W czasie wojny polsko-bolszewickiej w 1920 roku pełnił służbę w Dowództwie Okręgu Generalnego w Wilnie, a następnie studiował prawo i historię na Uniwersytecie Warszawskim. Podczas studiów redagował dwa pisma. Po wybuchu II wojny światowej znalazł się w Rumunii współpracując z poselstwem brytyjskim, które zajmowało się sprawami polskimi. Brał udział w przygotowaniu ucieczki z internowania marszałka Rydza-Śmigłego. Żołnierz II wojny światowej, walczył w Samodzielnej Brygadzie Strzelców Karpackich. Uczestniczył w kampanii libijskiej i walkach o Tobruk, kierując Wydziałem Czasopism i Wydawnictw Wojskowych Biura Propagandy II Korpusu Polskiego. W latach 1944-45 był dyrektorem Departamentu Europejskiego Ministerstwa Informacji Rządu RP w Londynie. W 1946 wraz z Józefem Czapskim, Gustawem Herlingiem-Grudzińskim i Zofią i Zygmuntem Hertzami założył w Rzymie Instytut Literacki. W lipcu 1947 opublikowano pierwszy numer „Kultury”. W październiku tego samego roku Instytut Literacki przeniesiony został do Paryża.

Placówka w Maisons-Laffitte emanowała myślą, kulturą i ideą niepodległości stając się z czasem oparciem dla opozycji w kraju. W 1953 powstała Biblioteka Kultury obejmująca dzieła literackie oraz książki o charakterze politycznym i pamiętnikarskim. Do grudnia 1999 ukazało się ponad 500 tomów. Publikacje „Kultury” przemykane do Polski odegrały fundamentalną rolę w kształtowaniu polskiej niepodległościowej myśli politycznej. Czesław Miłosz twierdzi, że dla Gierdoycia literatura nie była celem samym w sobie, ale była narzędziem politycznym. „Kultura” stała się doświadczeniem życia Jerzego Gierdoycia. On sam nie wyznaczył swojego następcy. Pismo nie będzie się ukazywało po jego śmierci.

WIADOMOSCI Z POLSKI I Z FRANCJI

Nagrodę literacką Nike za najlepszą książkę ubiegłego roku otrzymał Tadeusz Różewicz, wybitny poeta, prozaik i dramaturg. Uhonorowano go za powieść „Matka odchodzi”, publikowaną przez Wydawnictwo Dolnośląskie. Jury określiło utwór jako pełny prawdy i odwagi, wręcz wyjątkowy. Powieść jest kontynuacją wątku stale obecnego w dziele literackim Różewicza. Wszak pisał również o swoim bracie, teściowej i wuju. Jednakże jest to najbardziej osobisty utwór w jego twórczości. „Matka odchodzi” to hołd pisarza dla jego zmarłej w wieku 61 lat, matki.

79-letni Różewicz, który zwyciężył także w plebiscycie Czytelników „Gazety Wyborczej”, jest jedynym pisarzem czterokrotnie nominowanym do tej nagrody: za zbiór wierszy i za dramaty.

Uniwersytet Jagielloński, najstarszy i uznawany za jedną z najlepszych uczelni polskich, świętuje swój wielki jubileusz: 600 lecie odnowienia Akademii Krakowskiej przez Władysława Jagiełłę. Założony w 1364 roku przez Kazimierza Wielkiego Uniwersytet Krakowski został odnowiony w 1400 r. stając się uczelnią spełniającą standardy średniowiecznej szkoły wyższej. W Średniowieczu istniały dwa modele uniwersytetu: włoski oraz paryski. Na uniwersytetach włoskich rektorem był student wybierany przez pozostałych studentów. W Paryżu, gdzie Uniwersytet został założony przez Kościół rektora wybierali profesorowie i mógł nim zostać tylko profesor. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego był zorganizowany na wzór włoski, jednak po odnowieniu uczelni przez Władysława Jagiełłę w 1400 przyjęto model paryski z rektorem na czele. W następnych wiekach uczelnia stała się ważnym centrum europejskiej nauki, do którego zjeżdżali studenci i profesorowie z wielu krajów. Obecnie na uczelni, na 36 kierunkach i 39 specjalnościach, wykłada 1004 pracowników naukowych z czego 450 profesorów mianowanych.

W ramach obchodów 600- lecia Uniwersytet wręczył tytuły honoris causa: wśród 24 uczonych znalazł się Daniel Beauvois.

W Krakowie uroczyście otwarto Muzeum Armii Krajowej. Znajduje się ono przy ul. Bosackiej, gdzie zgromadzono około trzech tysięcy eksponatów przekazanych przez kombatantów z kraju i zagranicy.

W Teatrze Polskim w Warszawie odbyła się 10 września uroczysta premiera filmu o kardynale Stefanie Wyszyńskim pt. „Prymas. Trzy lata z tysiąclecia”: w reżyserii Teresy Kotlarczyk. Jan Purzycki, scenarzysta wybrał z życiorysu kardynała Stefana Wyszyńskiego lata więzienne, odnotowane w jego „Zapiskach więziennych”, a także w pamiętniku siostry Leonii oraz wspomnienia ks. Stanisława Skordeckiego, współtowarzysza lat więziennych prymasa Polski. Główny punkt oparcia dla konfliktów państwo-Kościół stanowią oficjalne dokumenty Episkopatu i instytucji państwowych. Film jest pokazem świetnego aktorstwa. Tytułową rolę zagrał Andrzej Seweryn. W filmie występują także Zbigniew Zamachowski, Maja Ostaszewska i Krzysztof Wakuliński.

Pomnik generała Władysława Sikorskiego odsłonięto w Londynie w pobliżu gmachu Ambasady RP. Dokonał tego książę Kentu w obecności przedstawicieli władz polskich i brytyjskich, a także ostatniego prezydenta RP na wychodźstwie Ryszarda Kaczorowskiego.

Generał Sikorski zginął 4 lipca 1943 w katastrofie lotniczej w czasie startu z Gibraltaru, w drodze powrotnej do Wielkiej Brytanii ze Środkowego Wschodu, gdzie przebywał na inspekcji stacjonującej tam armii polskiej. Śmierć Sikorskiego - do dziś niewyjaśniona - była ciosem dla Polski, ale też dla rządu Churchilla.

W Łodzi, 3 października, zmarł Wojciech Has, jeden z mistrzów polskiego kina, artysta o własnym niepowtarzalnym stylu, wieloletni rektor łódzkiej szkoły filmowej. Był autorem wielu obrazów m.in. „Pętla” (debiut fabularny, 1957), „Pożegnania”, „Jak być kochaną”, „Pamiętnik znaleziony w Saragossie”, Sanatorium Pod Klepsydrą” czy „Lalka”.

Akta polskiego wywiadu we Francji z okresu II wojny światowej siatki F2 to pierwsze tego typu dokumenty jakie znalazły się w polskich zbiorach. Przechowywane były przez syna szefa siatki wywiadowczej F2 i pochodzą z lat 1940-1944. Polska sieć we Francji była jedną z najważniejszych siatek wywiadowczych aliantów w tym kraju. Większość tych dokumentów to materiały historyczne, odtworzone przez uczestników wydarzeń zaraz po wojnie: monografie, wspomnienia, korespondencja, schematy organizacyjne, mapy itp. Materiały te są bardzo istotne,

gdyż po wojnie wszystkie niemal dokumenty polskiego wywiadu zostały zniszczone przez Brytyjczyków - wśród nich przesłane do Londynu raporty siatki F2.

Ostatni największy cmentarz katyński został otwarty we wrześniu w Miednoje, w Rosji. Pochowano na nim 6300 funkcjonariuszy Policji Państwowej, Straży Więziennej, żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza i urzędników państwowych II RP pomordowanych w siedzibie NKWD w Twerze (dawniej Kalinin) w 1940. Jest to ostatni z katyńskich cmentarzy upamiętniający zamordowanych przez NKWD. Przypomnijmy, że w czerwcu otwarto cmentarz w Charkowie, a w lipcu w Katyniu. Cmentarz w Miednoje położony jest 30 km od Tweru, gdzie na terenie 1,7 ha znaleziono 25 zbiorowych mogił jeńców obozów NKWD w Ostaszkowie, którzy trafili do niewoli sowieckiej po 17 września 1939. Był to największy obóz specjalny podległy NKWD. Przebieg egzekucji znany jest z zeznań byłego szefa miejscowego NKWD. Od 4 kwietnia 1940 skazanych przewożono do siedziby NKWD w Kalininie, ponownie sprawdzano ich tożsamość i prowadzono do piwnicy. Strzelano w tył czaszki, a następnie okręcano głowy płaszczem. Ciała zamordowanych wywożono do przygotowanych wcześniej dołów koło wsi Miednoje. Tam pogrzebano 6300 ofiar. Miejsce było odizolowane przez 50 lat.

Autorami projektu trzech katyńskich cmentarzy są artyści rzeźbiarze Zdzisław Pidka i Andrzej Sołyga. Centralnym elementem cmentarza jest ołtarz – ściana z nazwiskami zamordowanych, prawie dziewięciometrowy krzyż i podziemny dzwon. Przy głównym wejściu stoją dwa obeliski z godłem Rzeczypospolitej. Za ołtarzem znajduje się 25 zbiorowych mogił, na których postawiono ośmiometrowe krzyże. Cmentarz otacza aleja, wzdłuż której umieszczono tabliczki z danymi zamordowanych.

WIZYTY, SPOTKANIA

Roman Jankowiak, Konsul Generalny RP w Lyonie we wrześniu i w październiku brał udział: 8.09 w inauguracji Święta Konsularnego na placu Marszałka Lyauteya, w Lyon 6 e. Tego samego dnia wieczorem był na koncercie Orkiestry Kameralnej z Monachium w Teatrze Célestins organizowanym przez Goethe Institut w Lyonie. 9-10.09 odbył szereg spotkań podczas Święta Konsularnego, m.in. przedstawicielami Ambasady Litwy i Ukrainy w Paryżu. 11.09 spotkał się z środowiskiem przedsiębiorców w klubie PMSME; a 12.09 wziął udział w końcowym spotkaniu delegatów na konferencję ochrony środowiska ONZ (UNFCCC). 13.09 Towarzyszył panu J. Szyszko, pełnomocnikowi Rządu ds. konferencji Klimatycznej ONZ, który przewodniczył obradom konferencji. W godzinach południowych przebywał w Domu Polskim w Grenoble, gdzie odznaczył panią Françoise Le Gouic Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasługi RP. 16.09. wziął udział w otwarciu Targów w St.Etienne. Z tej okazji spotkał się z panią Nicole Fontaine, Przewodniczącą Parlamentu Europejskiego, Merem St.Etienne oraz delegacją Katowic przebywającą w St.Etienne. 19.09 spotkał się z Dyrekcją Międzynarodowej Regionu Rhône –Alpes w celu przygotowania wyjazdu delegacji Regionu do Krakowa, aby podpisać konwencję o współpracy. 22.09 wspólnie z konsulem ds. ekonomicznych złożył wizytę w Lyońskiej Izbie Rzemieślniczej. 24.09 wziął udział w ceremonii upamiętniającej ofiary holokaustu na cmentarzu żydowskim w Lyonie. W ceremonii tej udział wzięli wszyscy wybitni politycy lyońscy. 27-29-09 uczestniczył w delegacji Regionu Rhône-Alpes do Krakowa w celu podpisania porozumienia w współpracy pomiędzy Regionem a Województwem Małopolskim. 30.09 w merostwie Rillieux La Pape był na ślubie pana Gerarda Bayon, wicemera Rillieux z mieszkanką Łęczycy Marią Barucha. W br. oba miasta podpisały porozumienie o współpracy o miast bliźniaczych. 2.10 złożył wizytę nowemu konsulowi USA w Lyonie, panu Cameron Scott Thompson. Tego samego dnia przyjął w Konsulacie Generalnym 40-osobową grupę młodzieży i profesorów Liceum im. K. Marcinkowskiego z Poznania przybywającą w Annonay (07) w ramach wymiany. 3. 10 obecny był na inauguracji Collège Supérieur w Lyonie, w obecności księdza arcybiskupa Louis-Marie Billé. W tym samym dniu brał udział święcie narodowym Niemiec z okazji 10-rocznicy Zjednoczenia Niemiec.

KOMUNIKATY

Konsul Generalny RP w Lyonie, Minister Pełnomocny Roman Jankowiak wraz z małżonką opuszczają Lyon w dniu 31 października 2000 r.

Kursy języka polskiego dla początkujących i zaawansowanych: Foyer d'Animation pour Tous w Ugine, Departament Savoie, 1, Place du Monument 73 400 UGINE. Inf. Małgorzata Aguetaz, tel. 04 79 37 31 81.

KALENDARZ - Październik i Listopad

13.10.00 godz. 20.30 „Solo i Duo”. Recital fortepianowy J. Galant i F. Wojciechowskiego. Salle Witkowski, 18 quai de Bondy, Lyon 5e. Ilość miejsc ograniczona. **Wejście tylko za potwierdzeniem miejsc: tel. 04 78 93 14 85.**

14-22.10.00 Orange. Wystawa malarzy z Jarosławia. Orange. Maison de la Principauté. Informacje: Merostwo Orange tel. 04 90 51 41 41.

18.10.00 Villeurbanne, Astrobale, mecz koszykówki w ramach Euroligi Zeppter Śląsk – Asvel.

21.10.00 - 22.10.00 St.Etienne. Fête du Livre. Table Ronde z uczestnictwem pisarza Marka Bieńczyka inf. 04 77 48 78 72.

22.10.00 godz. 16.00 Orange. Recital fortepianowy Magdaleny Żuk. Inf. tel. 04 90 51 41 41

28.10-10.11.00 Konsulat Generalny. Wystawa prac Josepha Cieśli. W godzinach otwarcia Konsulatu. Tel. 04 78 93 14 85.

07.11.00 Symposium: Paralelizmy polskiej i francuskiej protohistorii („Les parallélismes de la protohistoire française et polonaise: Kultura magdaleńska, kultura ceramiki wstęgowej w Polsce i we Francji. Miejsce Celtów w historii Europy Środkowej”). Z uczestnictwem archeologów-profesorów uniwersytetów polskich i francuskich. La Maison de l'Orient Méditerranéen. Lyon II. Inf: tel. 04 72 71 58 46.

14.11.00 godz.18.30 Lyon, Bibliothèque Municipale, Part-Dieu „Ecrivain et son double”. Spotkanie z pisarką Hanną Krall i jej tłumaczką Margot Carlier (z tłumaczeniem na jęz. francuski). Inf. Bibliothèque Municipale i Konsulat Generalny.

VERBIS księgarnia polska w Lyonie zaprasza na

KIERMASZ KSIĄŻEK

w lokalu 25 bd Vivier Merle, Lyon 3 (metro Part -Dieu)
info: 04 72 488 488 – courriel: verbis@wanadoo.fr

sobota 14 października w godzinach 10.00 –19.00

niedziela 15 października w godzinach 10.00 – 18.00

Księgarnia prowadzi też zakup książek dla antykwariatu.